

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1309/2025
04.11.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Тајјане Вуковић, Слободана Велисављевића, Милене Рашић и Гордане Којић, чланова већа, са саветником Машом Денић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела недозвољене полне радње из члана 182. став 2. у вези члана 180. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Марка Цветковића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Младеновцу К 174/24 од 28.02.2025. године и Вишег суда у Београду Кж1 424/25 од 27.08.2025. године, у седници већа одржаној дана 04.11.2025. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Марка Цветковића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Младеновцу К 174/24 од 28.02.2025. године и Вишег суда у Београду Кж1 424/25 од 27.08.2025. године, у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, док се у осталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Основног суда у Младеновцу К 174/24 од 28.02.2025. године окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела недозвољене полне радње из члана 182. став 2. у вези члана 180. став 1. КЗ и осуђен је на казну затвора у трајању од осам месеци, у коју казну му је урачунато време проведено у притвору и на мери забране напуштања стана од 29.05.2024. године до 28.02.2025. године. Истом пресудом окривљени је на основу члана 423. тачка 2) ЗКП ослобођен од оптужбе да је извршио три кривична дела полно узнемиравања из члана 182а став 2. у вези става 1. КЗ.

Пресудом Вишег суда у Београду Кж1 424/25 од 27.08.2025. године одбијене су као неосноване жалба јавног тужиоца ОЈТ у Младеновцу и жалба

браниоца окривљеног АА, адвоката Марка Цветковића, а првостепена пресуда је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА, адвокат Марко Цветковић, због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, док из образложења произлази и повреда одредбе члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев, укине побијане пресуде и предмет врати на поновну одлуку првостепеном или другостепеном суду.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, у складу са одредбом члана 488. став 1. ЗКП, па је у седници већа коју је одржао без обавештавања Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет те је након оцене навода захтева, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, док је у осталом делу недозвољен.

Бранилац окривљеног АА, у образложењу захтева за заштиту законитости указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, наводима да се пресуде заснивају на незаконитом доказу и то налазу и мишљењу судског вештака психолога Гордане Ковач Гавриловић.

С тим у вези бранилац истиче да наведени судски вештак није вештак психијатар, већ психолог, па иста није могла да вештачи малолетне оштећене, већ је било неопходно извршити психијатријско вештачење малолетних оштећених од стране вештака психијатријске струке. У вези наведеног истиче да у ситуацији када се појави сумња у способност сведока да пренесе своја опажања или сазнања у вези са предметом вештачења може се одредити психијатријско вештачење, у складу са одредбом члана 131. ЗКП.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног су, по оцени овог суда, неосновани.

Одредбом 131. став 1. ЗКП је прописано да ако се појави сумња да је искључена или смањена урачунљивост окривљеног, да је окривљени услед зависности од употребе алкохола или опојних дрога учинио кривично дело или да је због душевних сметњи неспособан да учествује у поступку, орган поступка ће одредити психијатријско вештачење окривљеног. Ставом 2. истог члана је прописано ако се појави сумња у способност сведока да пренесе своја знања или опажања у вези са предметом сведочења, орган поступка може одредити психијатријско вештачење.

Одредбом члана 132. став 3. ЗКП прописано је да ако је вештачење одређено ради оцене способности сведока да пренесе своја сазнања или опажања у вези са предметом сведочења, вештак ће установити да ли код сведока постоје душевне сметње и дати мишљење да ли је сведок способан да сведочи.

Имајући у виду цитиране одредбе, по налажењу Врховног суда, закон прописује само могућност за суд да у конкретној ситуацији, уколико је потребно, донесе наредбу и одреди психијатријско вештачење, ако се јави сумња у погледу постојања душевних сметњи код сведока, али не и обавезу да у сваком конкретном случају одређује психијатријско вештачење сведока. Ово посебно имајући у виду да је у складу са одредбом члана 113. и 114. ЗКП орган поступка – јавни тужилац - донео наредбу да се одреди психолошко вештачење малолетних сведока оштећених које је поверено вештаку психологу специјалисти медицинске психологије Гордани Ковач Гавриловић, која је налаз и мишљење дала дана 06.06.2024. године, на околност опште душевне развијености, способности перцепције с обзиром на узраст и склоности конфабулацијама малолетне оштећене ББ. Учешће психолога у кривичном поступку за кривично дело којим је оштећено малолетно лице прописано је одредбама чл. 150 -152. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, па према томе, одређивање вештачења малолетне особе од стране психолога у конкретној ситуацији има за циљ заштиту малолетног оштећеног, сходно том Закону. С обзиром на изнето, није постојала обавеза да суд одреди психијатријско вештачење, већ је вештачење спроведено од стране психолога сврсисходна доказна радња, а налаз вештака – психолога којим одговара на питања у вези са личношћу малолетне оштећене – законити доказ.

С обзиром на наведено, Врховни суд налази, да побијаним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, на коју се неосновано указује захтевом браниоца окривљеног АА.

Поред тога бранилац окривљеног истиче повреду одредбе члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, наводима да дело за које је окривљени оглашен кривим није кривично дело, односно да би се у конкретној ситуацији могло говорити о кривичном делу полно узнемиравање за које је запређена блажа казна, имајући у виду опис дела у изреци пресуде.

Изложене наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног Врховни суд није прихватио као основане, из следећих разлога:

Одредбом члана 182. став 1. Кривичног законика прописано је да ко под условима из члана 178. став 1. и 2, члана 179. став 1. и члана 181. став 1. и 2. Законика, изврши неку другу полну радњу, казниће се новчаном казном или затвором до три године. Ставом 2. истог члана прописано је да, ко под условима из члана 180. став 1. и члана 181. став 3. овог законика изврши неку другу полну радњу, казниће се затвором од шест месеци до пет година.

Према одредби члана 180. став 1. КЗ, прописано је ко изврши обљубу или са њом изједначен чин са дететом, казниће се казном затвора од пет до дванест година.

Према изреци правноснажне пресуде, окривљени АА је у време и на месту ближе описаном у изреци, поступајући са директним умишљајем, у урачунљивом стању, при чему је знао да је његово дело забрањено, “под условима из члана 180. став 2. КЗ извршио другу полну радњу над дететом, оштећеном мал. ББ из ..., рођена ...2014. године, тако што је пришао оштећеној и додиривао је у пределу бутине десне ноге са задње стране“. Овако описане радње окривљеног представљају физички акт окривљеног усмерен на задовољење полног нагона, учињен у контексту догађаја који је предмет оптужбе.

Полазећи од наведеног и цитираних законских одредаба, по оцени Врховног суда, из изреке побијане првостепене пресуде јасно произилазе сва субјективна и објективна обележја бића кривичног дела недозвољене полне радње из члана 182. став 2. у вези члана 180. став 1. КЗ, због ког је окривљени оглашен кривим, а не битна обележја кривичног дела полно узнемиравање из члана 182а КЗ, како се то неосновно истиче у захтеву за заштиту законитости браниоца АА.

Из наведених разлога, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног, у делу у којем се указује да су нижестепене пресуде донете уз повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, оцењен је као неоснован.

У осталом делу захтева за заштиту законитости, оцена стручности налаза психолога, као и оцена доказа и чињеничних навода које суд цени приликом доношења одлуке, као и полемисање са снимком камера и налазом и мишљењем судског вештака Светислава Мишковића у погледу непостојања сексуалних девијација код окривљеног и закључивањем од стране одбране да нема кривичног дела, услед сумње у погледу чињеница утврђених током поступка, представља оспоравање чињеничног стања и утврђених доказа, у смислу члана 440. ЗКП.

Међутим, повреда закона из члана 440. ЗКП, сходно одредби члана 485. ЗКП, није предмет разматрања од стране Врховног суда у поступку по захтеву за заштиту законитости, дакле није дозвољени разлог, у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, за подношење овог ванредног правног лека од стране окривљеног преко браниоца, због чега је Врховни суд, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног у наведеном делу, оценио као недозвољен.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП, донео одлуку као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Маша Денић, с.р.

Председник већа-судија
Мирољуб Томић, с.р.

За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић